

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11Co/54/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6121506434
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 06. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Arnouldová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:6121506434.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Arnouldovej a sudcov JUDr. Silvie Hýbelovej a Mgr. Fedora Benku, v spore žalobkyne: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX, zastúpená: Advokátska kancelária JUDr. Eva Koleničová, s.r.o., so sídlom Dolné Dubové 249, proti žalovanému: D. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX, zastúpený advokátom JUDr. Milošom Chrenkom, so sídlom Hlavná 23, Trnava, o zaplatenie 1.000 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Trnava zo dňa 25. apríla 2022, č.k. 16C/6/2021-62, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie m e n í tak, že žalobu zamieta.
- II. Žalovaný má proti žalobkyni nárok na náhradu trov tohto konania v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 1.000 eur s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 1.000 eur od 21.5.2021 do zaplatenia, to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a žalobkyni priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil podľa § 127 ods. 3, § 420 ods. 1 a § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, vecne tým, že posúdil žalobu ako plne dôvodnú. V odôvodnení rozsudku uviedol, že mal preukázané, že žalobkyňa je výlučným vlastníkom nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXX a to i stavby so súp. č. XXX a žalovaný je spolu so svojou manželkou vlastníkom nehnuteľnosti zapísanej na LV. č. XXXX, ktorých súčasťou je i stavba so súp. č. XXX, strany sporu sú susedmi. Žalobkyňa listom riadne a včas upovedomila žalovaného, že v dňoch 15.3.2021 až 19.3.2021 v čase od 7.00 hod. do 15.00 hod. budú vykonávané fasádne práce na jej rodinnom dome a preto žiadala o sprístupnenie nehnuteľnosti žalovaného za účelom prenášania lešenia, na čo žalovaný reagoval oznámením zo dňa 14.3.2021, v ktorom uviedol o.i., že je ochotný sprístupniť svoju nehnuteľnosť, avšak až po odstránení oplotenia, ktoré narúšalo súkromie žalovaného a jeho manželky. Žalovaný prístup na svoj pozemok neumožnil, v dôsledku čoho externá firma, ktorá vykonávala fasádne práce na rodinnom dome, nemohla vykonať práce aj na strane susediacej so žalovaným, keďže len z jeho pozemku bol možný prístup k tejto časti domu. Dodávateľ fasádnych prác A. F. vyhotovil faktúru č. 10210002 na sumu 1.000 eur ako náhradu škody, ktorú žalobkyňa uhradila dňa 7.5.2021. Žalovaný považoval nárok žalobkyne za nedôvodný, keď mal za to, že neboli splnené zákonné predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu, žalovaný neporušil žiadnu povinnosť a nevznikla ani skutočná škoda zhotoviteľovi, ktorý tak nebol oprávnený ju fakturovať, pričom ak ju žalobkyňa uhradila, išlo o jej dobrovoľné konanie a nie nevyhnutný následok.

3. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že boli naplnené všetky predpoklady zodpovednosti za škodu spôsobenú konaním žalovaného podľa ustanovenia § 420 ods. 1 OZ a to protiprávny úkon, t. j. konanie, ktoré je v rozpore s objektívnym právom (s právnym poriadkom),

ďalej existencia škody (majetková ujma) ako aj príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním škodcu a vznikom škody. Povinnosť žalovaného sprístupniť pozemok vyplývala z ustanovenia § 127 ods. 3 OZ a bolo nesporné, že žalovaný si dňa 15.3.2021 túto povinnosť nesplnil, keď ako vlastník susediacej nehnuteľnosti so žalobkyňou nespístupnil na nevyhnutnú dobu svoj pozemok za účelom vykonania fasádnych prác na dome žalobkyne. Hoci sa žalovaný bránil, že mala dostatok priestoru na vykonanie opráv zo svojej strany pozemku, uvedenú skutočnosť popierala žalobkyňa ako i svedok, ktorý uviedol, že išlo o pozemok, ktorý sa zužoval do špica a z tohto dôvodu bol na postavenie lešenia nevyhnutný vstup na pozemok žalovaného. Nepreukázalo sa ani tvrdenie žalovaného, že zo strany žalobkyne nebol včas upovedomený, naopak, tento už vopred vedel, že žalobkyňa bude mať záujem vykonávať prostredníctvom firmy fasádne práce aj na strane domu susediacej s pozemkom žalovaného. Súd mal taktiež preukázanú výšku škody v sume 1.000 eur, tvrdenej žalobkyňou, o ktorej skutočnosti predložila doklady, a to jednak faktúru č. 10210002 vystavenú dňa 6.5.2021 A. F., ktorý dodával fasádne práce na jej dome a súčasne predložila príjmový pokladničný doklad zo dňa 7.5.2021, z ktorého vyplývalo, že túto sumu p. F. uhradila. Z vyjadrení žalobkyne a súčasne svedka E. vyplývalo, že stavebníci zabezpečili materiál a boli pripravení vykonať fasádne práce na stene domu žalobkyne susediacej s pozemkom žalovaného, avšak žalovaný im vstup neumožnil, preto práce neboli v tom čase vykonané a predmetná stena je doposiaľ neomietnutá. Žalovaný sporoval výšku škody, avšak výška vyplývala z faktúry predloženej žalobkyňou, ktorá mala konkrétne číslo a ktorá podľa tvrdení svedka bola súčasťou účtovníctva. Žalovaný neúčinne poprel tvrdenia o výške žalovanej sumy, navyšok súd poukázal na ďalšie podstatné skutočnosti a to, že predmetné fasádne práce na stene susediacej s pozemkom žalovaného neboli dosiaľ vykonané, pričom je zrejmé, že ceny materiálov stále narastajú. Zároveň mal súd preukázanú aj príčinnú súvislosť medzi porušením povinnosti a vznikom škody. Konštatoval, že o vzťah príčinnej súvislosti (kauzálny nexus) ide vtedy, ak je medzi protiprávnym konaním škodcu a vznikom škody vzťah príčiny a následku. Atribútom príčinnej súvislosti je totiž „priamosť“ pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo (bezprostredne) predchádza následku a vyvoláva ho. Vzťah príčiny a následku musí byť preto priamy, bezprostredný, neprerušovaný; nestačí, ak je iba sprostredkovaný. V danom prípade mal súd za to, že príčinná súvislosť medzi porušením povinnosti zo strany žalovaného a vznikom škody bola naplnená, keď nesplnením povinnosti žalovaného sprístupniť pozemok za účelom údržby stavby žalobkyne vznikla škoda v podobe neomietnutej fasády jednej strany domu, a ktorú si žalobkyňa uplatňovala v sume 1.000 eur, ktorá pozostávala z nákladov zhotoviteľa na materiál a cenu práce. V danom prípade nebol podstatný vzťah žalobkyne ako objednávateľa a zhotoviteľa, ktorý vykonával fasádne práce na dome žalobkyne. Podstatným bol vzťah žalobkyne a žalovaného ako vlastníkov susediacich nehnuteľností, ktorí majú povinnosť v zmysle § 127 ods. 3 OZ, z ktorého vzťahu vyplývala aj príčinná súvislosť medzi vznikom škody žalobkyne a porušením povinnosti žalovaného. Pritom išlo o priamu súvislosť. Žalovanému bolo zrejmé, že u žalobkyne sa vykonávajú fasádne práce, a že bude mať záujem opraviť omietku na strane domu susediacej s nehnuteľnosťou žalovaného a teda bolo zrejmé, že bude potrebný prístup na pozemok žalovaného za účelom vykonania údržby. Taktiež v dôsledku neumožnenia prístupu si musel byť vedomý, že vznikne žalobkyňi škoda v podobe neomietnutej fasády domu, na ktorú bol zakúpený materiál, ktorý sa znehodnotil, a objednaní robotníci, ktorým ušiel zisk v dôsledku nevykonania fasádnych prác pôvodne plánovaných na predmetnej strane domu. Práve porušením povinnosti žalovaného sprístupniť svoj pozemok, v ktorej skutočnosti mu nebránili žiadne relevantné skutočnosti, nastala ujma v majetkovej sfére žalobkyne, ktorá sa prejavila v zmenšení majetku v podobe uhradenej faktúry č. 1021000. Preto súd žalobe vyhovel a vzhľadom k omeškaniu dlžníka popri istine žalobkyňi priznal aj zákonné úroky z omeškania. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 251, § 255 ods. 1 a 262 CSP vychádzajúc z plného úspechu žalobkyne v tomto spore.

4. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný v celom rozsahu z dôvodov podľa § 365 ods. 2 písm. e), f) a h) CSP. Bol toho názoru, že v konaní neboli preukázané predpoklady vzniku jeho zodpovednosti za škodu, a to minimálne dva z troch zákonných predpokladov a to škoda a príčinná súvislosť medzi jeho konaním (resp. nekonaním) a vznikom škody. Namietal skutkové závery súdu o vzniku škody v sume 1.000 eur. Súd odvádza škodu na strane žalobkyne od škody na strane zhotoviteľa p. F., žalovaný však má za to, že zhotoviteľovi nevznikla akákoľvek škoda a ani žiadna škoda v konaní nebola preukázaná. Súd jeho škodu kvalifikoval ako ušlý zisk zhotoviteľa, resp. objednaných robotníkov, ktorí mali fasádne práce na dome žalobkyne vykonať, avšak žiadna takáto škoda v konaní preukázaná nebola a ani objektívne nevznikla a nemohla vzniknúť. Konaním žalovaného nedošlo k žiadnemu zmenšeniu majetku zhotoviteľa a nevznikla mu ani škoda vo forme ušlého zisku. Sám zhotoviteľ ani nevedel povedať, aká bola dohodnutá celková odmena za práce a ani to, aká bola

odmena majúca byť zaplatená za nevykonané práce. Sám teda nevedel ani len uviesť, nie to ešte preukázať, aký zisk mu mal údajne ujsť. Iba veľmi vágne uvádzal, že mal ponuku na vykonávanie strechy v hodnote cca 3.000 eur, z toho však nevyplýva, že by šlo o reálnu ponuku, ani to, aká by bola výška zisku. Obdobné platí aj pre prácu, ktorú mal vykonať pre žalobkyňu. Ušlý zisk nemožno mať vôbec za preukázaný, keď ani samotný zhotoviteľ nevedel uviesť, na akej odmene sa so žalobkyňou dohodli, resp. uviedol, že sa pevne nedohodli. Žalovaný navrhoval dokazovanie na zistenie potenciálneho ušlého zisku zhotoviteľa, a to z jeho daňových a účtovných dokladov, najmä z daňového priznania (keď z príjmu za rok 2021 by bolo možné vypočítať priemerný zdaniteľný príjem za obdobie jedného týždňa, teda dobu, po ktorú mal zhotoviteľ vykonávať fasádne práce), ale navrhnutý dôkaz súd odmietol vykonať a následne v rozsudku skonštatoval, že žalovaný neúčinne poprel skutkové tvrdenia žalobkyne o výške škody a táto bola preto nesporná. Súd teda jednak úplne otočil dôkazné bremeno, keď výšku škody má dokazovať žalobkyňa a nie žalovaný, ktorý to popiera, a navyše súd nevykonal žalovaným navrhnuté dôkazy na zistenie výšky údajnej škody. Žalovaný ďalej považuje za dôležitú skutočnosť, že zhotoviteľ obdržal odplatu za skutočne vykonanú prácu (v sume, ktorú ani nevedel presne kvantifikovať, keďže peniaze prijal v hotovosti bez dokladu). Ak nevykonal prácu v pôvodne zamýšľanom rozsahu, ušetril nevykonaním diela, pričom v zmysle § 641 ods. 1 OZ mu patrí teda dojednaná cena znížená o to, čo ušetril nevykonaním fasádnych prác. Pokiaľ súd dôvodí, že škoda spočívala v tom, že boli objednaní robotníci, ktorým ušiel zisk, opomína vyjadrenie zhotoviteľa, ktorý vypovedal, že robotníci u neho neboli zamestnaní, žiadnych zamestnancov nemá, ale najíma si živnostníkov ad hoc. S týmito však nemal žiadnu zmluvu a teda nemal žiadnu povinnosť platiť im odplatu za prácu, ktorú nevykonali. Odhliadnuc od toho, že zhotoviteľ ani netvrdil, že by týmto subdodávateľom niečo vyplatil. Keď teda nevznikla a nebola preukázaná škoda na strane zhotoviteľa, ako primárne poškodeného, nemohla vzniknúť škoda ani na strane žalobkyne, a to sekundárne poškodenej, a to tým, že musela údajnú škodu refundovať. Žalobkyňa nemala žiadnu právnu povinnosť zhotoviteľovi údajnú škodu vo forme ušlého zisku refundovať. Žalovaný poukazuje tiež na zmätočnosť samotnej kvalifikácie škody, ako ju videl súd. V bode 17 odôvodnenia mal za preukázané, že žalobkyňi vznikla škoda v podobe neomietnutej fasády jednej strany domu, v následnom texte už škodu vníma ako povinnosť nahradiť škodu zhotoviteľovi (za údajne zakúpený a znehodnotený materiál, objednaných robotníkov a najmä ušlý zisk). Nie je teda vôbec zrejmé, v čom súd vidí túto škodu a o aký druh škody vlastne ide. Je totiž podstatný rozdiel, či škoda vznikla priamo žalobkyňi v podobe znehodnotenia jej majetku, teda neomietnutia steny domu, alebo ide o refundáciu škody vzniknutej konaním žalovaného tretiemu súdu, teda zhotoviteľovi. Záver o tom, čo vlastne škodu predstavuje, je úplne kľúčovým pre záver o vzniku zodpovednosti za škodu. Žalovaný je tiež osobne presvedčený, že žalobkyňa ani reálne zhotoviteľovi sumu 1.000 eur nezaplatila, doklad bol zrejme vyhotovený účelovo ex post a zhotoviteľ zrejme tento údajný príjem ani neviduje vo svojom účtovníctve, čo rovnako bolo možné preukázať navrhovaným dokazovaním, ktoré súd odmietol vykonať. Skutkové závery súdu o existencii škody na strane zhotoviteľa a následne žalobkyne z vykonaného dokazovania nevyplývajú. V ďalšom žalovaný rozporoval závery súdu o existencii príčinnej súvislosti medzi jeho ne/konaním a škodou žalobkyne, keď tento kauzálny nexus nebol vôbec preukázaný. Nejestvuje žiaden jasný, priamy a neprerušovaný vzťah príčiny a následku medzi konaním žalovaného a vznikom údajnej škody na majetku žalobkyne. Ak by aj súd mal za preukázané, že žalobkyňa zaplatila sumu 1.000 eur ako údajnú náhradu škody zhotoviteľovi, neexistuje žiadna priama príčinná súvislosť medzi konaním žalovaného a poklesom jej majetku. Vzťah medzi prvotnou príčinou (údajným neumožnením vstupu na pozemok žalovaného) a konečným následkom (škoda v sume 1.000 eur) vôbec nie je priamy, ale iba nepriamy, sprostredkovaný a kauzalita je prerušená. Zhotoviteľ nemal žiaden nárok na náhradu škody, nakoľko mu objektívne žiadna škoda nevznikla a rovnako žalobkyňa nemala žiadnu právnu povinnosť takúto fiktívnu náhradu škody uhradiť. Ak tak urobila, bolo to jej dobrovoľné konanie. Použitím logického pravidla argumentum ad absurdum by sme mohli tvrdiť, že ak by zhotoviteľ požiadal žalobkyňu o zaplatenie sumy 1.000.000 eur, a táto by sumu dobrovoľne zaplatila, bola by to škoda, za ktorú žalovaný zodpovedá. Žalovaný poukázal na právny názor Najvyššieho súdu SR vyslovený v rozsudku sp.zn. 3 Cdo 130/2010 zo dňa 28.10.2010, z ktorého súd sám citoval. Navrhol preto napadnutý rozsudok zmeniť a žalobu v celom rozsahu zamietnuť, a priznať žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

5. Žalobkyňa v písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu považovala rozhodnutie za správne a navrhla ho potvrdiť. Mala za to, že všetky predpoklady pre vznik zodpovednosti za škodu naplnené boli. Zo strany žalovaného došlo k porušeniu právnej povinnosti, žalobkyňi vznikla škoda, jej výšku preukázala, pričom medzi porušením povinností zo strany žalovaného a vznikom škody existuje príčinná súvislosť. Žalobkyňa opakovane uvádza, že vzťah zhotoviteľ – žalobkyňa nie je pre toto konanie

relevantný, podstatný je zodpovednostný vzťah medzi žalovaným a žalobkyňou, v konaní bolo pritom dostatočne preukázané, že žalovaný mal vedomosť o tom, že u žalobkyne sa vykonávajú fasádne práce, ako aj o tom, že sa budú realizovať z jeho strany domu a mal si preto byť vedomý toho, že žalobkyňi vznikne nesprístupnením pozemku škoda. Žalobkyňa musela znášať náklady, ktoré jej v dôsledku neumožnenia prístupu na pozemok žalovaného vznikli. Súd skúma pri rozhodovaní či ide o škodu predvídateľnú, teda musí vedľa závažnosti a povahy protiprávneho konania zobrať do úvahy, či škodca mal, resp. mohol predpokladať určité negatívne následky svojho konania a to s prihliadnutím na vek, vzdelanie, skúsenosti a pod. Vzhľadom na okolnosti prípadu, t.j. že fasádne práce realizoval zhotoviteľ, nemala žalobkyňa inú možnosť, ako vyčísliť vzniknutú škodu a ani to nepovažovala za potrebné, pretože výšku škody jednoznačne preukázala predložením faktúry a súvisiaceho príjmového pokladničného dokladu. Pokiaľ žalovaný poukazuje v súvislosti s nárokom zhotoviteľa na ust. § 641 ods. 1 OZ, žalobkyňa uvádza, že zhotoviteľ mal už v čase nesprístupnenia pozemku žalovaným obstaraný materiál, prenajaté lešenie, zabezpečených robotníkov pripravených dielo realizovať. Žalobkyňa poukazuje na odsek 2 ust. § 641 OZ, v zmysle ktorého ak zhotoviteľa zdržali vo vykonávaní diela okolnosti na strane objednávateľa, patrí mu za to primeraná náhrada. Nesprístupnenie pozemku je treba vnímať ako okolnosť na strane objednávateľa, t.j. žalobkyne a teda vznik povinnosti žalobkyne uhradiť zhotoviteľovi primeranú náhradu je nesporný. Tým je vyvrátené tvrdenie žalovaného, že ak žalobkyňa zhotoviteľovi sumu 1.000 eur zaplatila, bolo to jej dobrovoľné konanie, na ktoré nebola zo zmluvy či zo zákona povinná. Priamo zákon totiž ukladá objednávateľovi uhradiť cenu diela, prípadne primeranú náhradu (keďže žalobkyňa má stále v úmysle fasádne práce vykonať aj zo strany susedného pozemku a teda nerealizovanie fasádnych prác možno vnímať ako zdržanie sa vo vykonávaní diela). Výška nároku zhotoviteľa bola podľa názoru žalobkyne primeraná (náklady za neomietnutie jednej celej strany rodinného domu) a preto nie je namieste poukazovať na logické pravidlo argumentum ad absurdum, že ak by zhotoviteľ žiadal o zaplatenie sumy 1.000.000 eur a žalobkyňa by sumu dobrovoľne zaplatila, mala by to byť škoda, za ktorú by zodpovedal žalovaný. Suma 1.000.000 eur by bola aj z pohľadu žalobkyne neprimeraná. V danom prípade však išlo o sumu, ktorá je vzhľadom na priemerné a všeobecne známe ceny za vykonanie fasádnych prác jednoznačne primeraná. Navyše zhotoviteľ by bol oprávnený uplatňovať si svoj zákonný nárok voči žalobkyňi na úhradu časti ceny diela resp. náhradu primeraných nákladov prostredníctvom súdu. Pokiaľ by si následne žalobkyňa od žalovaného uplatňovala sumu, ktorú by musela na základe súdneho rozhodnutia zhotoviteľovi uhradiť (a ktorá by mohla byť vzhľadom na náhradu trov konania značne vyššia), potom by sa žalovaný mohol ohradzovať tým, že mala zhotoviteľovi mimosúdne uhradiť sumu 1.000 eur a nenavyšovať zbytočne sumu o trovy konania. Žalovaný sa snaží zbaviť zodpovednosti za vznik škody a náklady pričítať žalobkyňi, čo nie je namieste, keďže škoda by nikdy nevznikla, keby postupoval podľa práva a neznemožnil prístup na svoj pozemok. Žalobkyňa je toho názoru, že v danom prípade by nemali byť o príčinnej súvislosti žiadne pochybnosti. V tejto súvislosti poukazuje žalobkyňa na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR, kde sa konštatuje, že: „k odškodniteľnej ujme na strane poškodeného pritom môže dôjsť aj tým, že v dôsledku neskoršieho porušenia právnej povinnosti sa predtým vynaložené náklady za určitým účelom stanú zbytočne vynaloženými nákladmi (bez toho, aby sa dostavil nimi očakávaný výsledok) a sú preto skutočnou škodou, ktorá je v príčinnej súvislosti s porušením právnej (zmluvnej) povinnosti škodcu“. Žiadala preto, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil a žalovaného zaviazal k náhrade trov odvolacieho konania.

6. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, ďalej CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) keďže dôvodom zmeny rozhodnutia bolo nesprávne právne posúdenie veci, dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

7. Nesprávne právne posúdenie veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP) je spôsobilým odvolacím dôvodom vtedy, keď súd prvej inštancie aplikuje na zistený skutkový stav nesprávny právny predpis a tiež vtedy, keď síce aplikuje správny právny predpis, avšak tento nesprávne interpretuje.

8. Na základe preskúmania správnosti napadnutého rozsudku odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie síce citoval správne ustanovenia právnych predpisov, ktoré aplikoval na prejednávajúcu vec, tieto však nesprávne interpretoval, v dôsledku čoho sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia a ním prijatý záver o dôvodnosti žaloby je nesprávny.

9. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozhodnutia prvoinštančného súdu, ktorý vyhovel žalobkyni a priznal jej žalobou uplatnený nárok na náhradu škodu v sume 1000 eur spolu so zákonným úrokom z omeškania, ktorá škoda jej mala vzniknúť porušením povinnosti žalovaného zakotvanej v § 127 ods. 3 Občianskeho zákonníka.

10. Z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie vyplýva, že žalobkyňa uzavrela s treťou osobou – p. F. ako zhotoviteľom zmluvu o dielo, v zmysle ktorej sa zhotoviteľ zaviazal vykonať fasádne práce na jej rodinnom dome, ktorý susedí s domom žalovaného. V konaní nebola predložená žiadna písomná zmluva o dielo a bližšie podmienky ako cena diela, termín ukončenia atď. neboli v konaní preukázané. Žalobkyňa písomne vopred upovedomila žalovaného, že v konkrétnom termíne budú vykonávané fasádne práce na jej rodinnom dome a žiadala ho o sprístupnenie nehnuteľnosti za účelom prenášania lešenia na rekonštrukciu zadnej časti fasády, ktorý prístup cez pozemok žalovaného bol nevyhnutný. Žalovaný vstup na svoj pozemok neumožnil. Keď sa v určenom termíne dostavil zhotoviteľ s robotníkmi a lešením, pre postoj žalovaného nemohli dojednané fasádne práce zrealizovať, preto odišli. Zhotoviteľ si uplatnil voči žalobkyni náhradu škody 1.000 eur, ktorú faktúru žalobkyňa uhradila dňa 07.05.2021 a podanou žalobou sa voči žalovanému domáha zaplata náhrady škody v uvedenej výške majúc za to, že k vzniku škody došlo porušením povinnosti zo strany žalovaného zakotvanej v § 127 ods. 3 Občianskeho zákonníka.

11. Podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

12. Podľa § 127 ods. 3 Občianskeho zákonníka, vlastníci susediacich pozemkov sú povinní umožniť na nevyhnutnú dobu a v nevyhnutnej miere vstup na svoje pozemky, prípadne na stavby na nich stojace, pokiaľ to nevyhnutne vyžaduje údržba a obhospodarovanie susediacich pozemkov a stavieb. Ak tým vznikne škoda na pozemku alebo na stavbe, je ten, kto škodu spôsobil, povinný ju nahradiť; tejto zodpovednosti sa nemôže zbaviť.

13. Základným predpokladom zodpovednosti v zmysle ust. § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka je protiprávny úkon spočívajúci v porušení právnej povinnosti. Môže ísť pritom o porušenie zmluvných alebo iných záväzkových povinností, ako aj iných zákonom uložených povinností (tzv. mimozáväzková zodpovednosť), ktorej sa môže povinný subjekt dopustiť konaním alebo opomenutím. Ďalším predpokladom zodpovednosti za škodu je vznik existencie škody ako ujmy, ktorá nastala v majetkovej sfére poškodeného a ktorá je objektívne vyjadrená všeobecným ekvivalentom, teda peniazmi. Medzi porušením právnej povinnosti (protiprávnym úkonom) ako príčinou a škodou, vrátane jej rozsahu, musí byť daná príčinná súvislosť (kauzálny nexus). Zároveň ako posledný predpoklad zodpovednosti za škodu v zmysle ust. § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka tu musí byť dané zavinenie ako psychický vzťah škodcu k vlastnému protiprávnemu konaniu vo vzťahu ku škode, ktorá je výsledkom tohto protiprávneho konania (tzv. subjektívny predpoklad zodpovednosti).

14. Pokiaľ ide o existenciu protiprávneho úkonu na strane škodcu, ako prvého predpokladu vzniku každej občianskoprávnej zodpovednosti, aj odvolací súd zhodne so súdom prvoinštančným mal v danom prípade jeho existenciu za nepochybne preukázanú.

15. Protiprávny úkon môže spočívať v konaní alebo opomenutí povinného subjektu. Môže spočívať aj v porušení preventívnej povinnosti, ktorú zákon ukladá každému, t. j. fyzickým aj právnickým osobám v ust. § 415 Občianskeho zákonníka. Ide o povinnosť správať sa takým spôsobom, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, majetku, právach iných, prírode a životnom prostredí. Zodpovedným podľa tohto ustanovenia nebude ten, kto si v občianskoprávnom styku počína podľa podmienok konkrétnej situácie natoľko opatrne a ohľaduplne, aby pri tomto svojom správaní nespôsobil škodu na zdraví, majetku, právach iných, prírode alebo životnom prostredí. Každý je preto povinný pri svojom správaní zachovávať s ohľadom na konkrétne podmienky vždy taký stupeň pozornosti a opatrnosti, aby zabránil vzniku škôd.

Správanie žalovaného však bolo evidentne v rozpore s uvedeným princípom. Bolo preukázané, že žalobca svojim konaním porušil povinnosť vyplývajúcu z vyššie citovaného ustanovenia § 127 ods. 3 OZ tým, že napriek včasnému a opakovanému upovedomeniu žalobkyne o plánovaných stavebných prácach na fasáde jej domu, k vykonaniu ktorých je nutný prístup z pozemkov žalovaného, jej potrebný prístup neumožnil. Fasádne práce realizoval pre žalobkyňu zhotoviteľ, ktorý mal na plánovaný termín zabezpečených robotníkov, materiál aj prenajaté lešenie, dohodnuté práce ale nebolo možné zrealizovať z dôvodu nesprístupnenia pozemku zo strany žalovaného. Zo strany žalovaného išlo nepochybné o zavinené konanie, keďže neboli preukázané žiadne objektívne okolnosti, ktoré by mu v splnení povinnosti zakotvenej v § 127 ods. 3 OZ bránili, pričom si mohol byť s ohľadom na okolnosti prípadu vedomý, že opomenutím jej splnenia hrozí vznik škody na strane žalobkyne.

16. V ďalšom však už odvolací súd so závermi prvoinštančného súdu nemohol súhlasiť. Súd prvej inštancie síce správne konštatoval, že predpokladom vzniku všeobecnej zodpovednosti za škodu podľa ustanovenia § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka je okrem protiprávneho úkonu tiež existencia škody (majetková ujma) a príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním škodcu a vznikom škody, pričom tieto všetky musia byť splnené kumulatívne. Preukazovanie týchto skutočností zaťažuje žalobkyňu. Podľa názoru odvolacieho súdu však žalobkyňa kumulatívne naplnenie všetkých podmienok vzniku zodpovednosti za škodu nepreukázala.

17. Predovšetkým sa jej nepodarilo preukázať vznik tvrdenej škody ako majetkovej ujmy. Súčasťou pojmu škoda je tzv. vecná škoda, ktorá v sebe zahŕňa jednak skutočnú škodu a jednak ušlý zisk. Uvedené vyplýva priamo zo znenia ustanovenia § 442 ods. 1 OZ ods.1, ktoré tiež upravuje aj rozsah náhrady materiálnej škody zodpovedným subjektom.

18. Žalobkyňa nepredložila nepochybné dôkazy preukazujúce výšku škody, ktorá jej mala vzniknúť v dôsledku protiprávneho konania žalovaného, neuniesla teda svoje dôkazné bremeno. Ako dôkazy predložila faktúru č. 10210002 na sumu 1.000 eur vystavenú dňa 06.05.2021 A. F., ktorý jej dodával fasádne práce na dome a príjmový pokladničný doklad zo dňa 07.05.2021 o zaplatení tejto sumy. Z obsahu označenej faktúry vyplýva, že zhotoviteľ jej týmto fakturuje „náhradu škody z dôvodu neumožnenia dokončenia stavebných prác dňa 15.03.2021 na jej rodinnom dome s.č. XXX A. C.“. Žalobkyňa uviedla, že nemala inú možnosť, ako vyčíslieť vzniknutú škodu a ani to nepovažovala za potrebné, pretože výšku škody jednoznačne preukázala predložením faktúry a súvisiaceho príjmového pokladničného dokladu, s týmto sa však odvolací súd nemohol stotožniť. Tvrdenia žalobkyne o vzniku škody a jej výške bola účinne spochybnená žalovaným, pričom žalobkyňou produkované dôkazy označené vyššie (faktúra a príjmový pokladničný doklad), na jej preukázanie nepostačujú. Ani svedeckou výpoveďou p. F. sa pochybnosti o výške škody odstrániť nepodarilo, keď on sám ako zhotoviteľ nevedel špecifikovať, z akých položiek ním fakturovaná škoda pozostáva, alebo spôsob, akým sa k uplatnenej náhrade dopracoval. Samotná skutočnosť, že nezrealizovaním objednaných fasádnych prác na časti nehnuteľnosti prístupnej z pozemku žalovaného (na ktoré práce sa v deň dojednaného termínu dostavili najatí robotníci, ktorí mali pripravený materiál aj lešenie, žalovaný však neumožnil sprístupnenie jeho pozemku na prenesenie lešenia, preto museli odísť bez vykonania prác) bola spôsobilá privodiť zhotoviteľovi škodu, nemá s preukázaním jej výšky nič spoločné. Zhotoviteľ aj v prípade, ak si mienil uplatniť voči žalobkyňi nároky vyplývajúce mu z ust. § 641 OZ, bol povinný nepochybné ich výšku vyčíslieť a preukázať na to, aby vznikla žalobkyňi povinnosť ich uspokojiť. Výpoveď svedka teda existenciu a výšku tvrdenej škody nijako neobjasnila a žalobkyňa ani žiadnym iným dôkazom tieto pochybnosti bezpečne neodstránila. Ak potom žalobkyňa zaplatila sumu 1.000 eur bez toho, aby mala zhotoviteľom tvrdenú „škodu z dôvodu neumožnenia dokončenia stavebných prác dňa 15.03.2021 na jej rodinnom dome s.č. XXX A. C.“ akýmkoľvek spôsobom preukázanú, išlo o prípad, kedy nebol dôvod na úhradu takejto faktúry. Opodstatnene preto namietal žalovaný, že pokiaľ tak žalobkyňa urobila, išlo z jej strany o dobrovoľné plnenie bez právneho dôvodu. Odvolací súd uzatvára, že v danom prípade preto faktúra ani doklad o zaplatení nepreukazujú žalobkyňi vzniknutú škodu a jej výšku.

19. Žalovaný v odvolaní tiež správne namietal neexistenciu priamej príčinnej súvislosti medzi konaním žalovaného a poklesom majetku žalobkyne.

20. Ako vyplýva z judikatúry najvyššieho súdu (napr. sp. zn. . 5 Cdo 126/2009, 3 MCdo 21/2011, 6 MCdo 16/2012, 4Cdo/191/2017 a ďalšie) príčinná súvislosť (kauzálny nexus) je podstatným prvkom zodpovednostnej skutkovej podstaty. O vzťah príčinnej súvislosti ide vtedy, ak protiprávne konanie

a vznik škody sú v logickom slede a teda ak protiprávne konanie škodcu bolo príčinou a vznik škody následkom tejto príčiny. Vzťah príčiny a následku musí byť bezprostredný (priamy). Nestačí iba pravdepodobnosť príčinnej súvislosti, či okolnosti nasvedčujúce jej existencii; príčinnú súvislosť treba vždy preukázať. Rozhodujúca je vecná súvislosť príčiny a následku a túto nemožno riešiť vo všeobecnej rovine, ale vždy v konkrétnych súvislostiach. Príčinou vzniku škody môže byť len také konanie (alebo opomenutie), bez ktorého by škodný následok nevznikol. Musí byť teda doložené, že ak by nedošlo k protiprávnemu konaniu (opomenutiu) škodcu, škodlivý následok by nenastal. Ak príčinou škody je iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastáva. Otázka príčinnej súvislosti medzi porušením povinnosti a konkrétnou škodou je otázkou skutkovou ak sa v konaní zisťuje, či škodná udalosť a vznik škody na strane poškodeného sú vo vzájomnom pomere príčiny a následku. Pri riešení otázky príčinnej súvislosti je právnym posúdením veci vymedzenie, medzi akými skutkovými okolnosťami má byť jej existencia zisťovaná. So zreteľom na uvedené pre posúdenie zodpovednosti za škodu má preto určujúci význam, v čom konkrétne škoda, za ktorú je požadovaná náhrada, spočíva (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 32/2007). Otázka príčinnej súvislosti môže byť vždy riešená len v konkrétnych súvislostiach. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba škodu izolovať od všeobecných súvislostí a skúmať, konkrétne ktorá príčina ju vyvolala. Pritom nie je rozhodujúce časové hľadisko, ale vecná súvislosť príčiny a následku; časová súvislosť ale napomáha pri posudzovaní vecnej súvislosti (porovnaj R 21/1992, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 2 Cdo 144/2008).

21. Z uvedeného vyplýva, tak ako správne uviedol už prvoinštančný súd (ktorý však v rozpore s uvedeným vec posúdil), že atribútom príčinnej súvislosti je „priamosť“ pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo (bezprostredne) predchádza následku a vyvoláva ho. Vzťah príčiny a následku musí byť preto priamy, bezprostredný, neprerušovaný; nestačí, ak je iba sprostredkovaný. V danom prípade žalobkyňa označila za majetkovú ujmu, za ktorú požadovala od žalovaného sumu 1.000 eur ako náhradu zaplatenú p. F. a za príčinu vzniku tejto ujmy považovala nesprístupnenie vstupu na pozemok žalovaného za účelom vykonania fasádnych prác. Otázku príčinnej súvislosti bolo preto potrebné skúmať práve vo vzťahu porušenia povinnosti podľa § 127 ods. 3 OZ žalovaným a škody spočívajúcej v zaplatení žalobkyňou sumy 1.000 eur zhotoviteľovi. Podstatnou a bezprostrednou príčinou, ktorá mala za následok majetkovú ujmu žalobkyne vo výške 1.000 eur bolo v tomto prípade iba konanie samotnej žalobkyne, ktorá bez ďalšieho uhradila zhotoviteľovi ním požadovanú sumu, priama príčina vzniku žalobkyňou označenej ujmy tu nebolo konanie žalovaného. Konanie, resp. opomenutie zo strany žalovaného a žalobkyňou uplatnená vzniknutá majetková ujma nie sú vo vzájomnom pomere príčiny a následku.

22. Z vyššie uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že pokiaľ žalobkyňa zaplatením sumy 1.000 eur zhotoviteľovi vznikla majetková ujma, táto nevznikla ako priamy dôsledok protiprávneho konania žalovaného, ale ako dôsledok jej vlastného konania. V prejednávanej veci tak nebola naplnená ani príčinná súvislosť (kauzálny nexus), ktorá je podstatným prvkom zodpovednostnej skutkovej podstaty a žaloba preto nemohla byť úspešná.

23. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd v súlade s § 388 CSP napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalovaný nárok ako nepreukázaný zamietol.

24. Podľa § 396 ods. 1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie, ods. 2 ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie.

25. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci, ods. 2 ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

26. Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, ods. 2 o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

27. O nároku na náhradu trov tohto konania (prvoinštančného i odvolacieho) odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Vzhľadom na výsledok sporu, v ktorom bol plne

úspešný žalovaný, mu podľa citovaných ustanovení vzniklo právo na plnú náhradu trov konania voči neúspešnej žalobkyni. Prípadná existencia dôvodov hodných osobitného zreteľa v zmysle § 257 CSP odôvodňujúca výnimočne nepriznanie náhrady trov úspešnej strane pritom v konaní nebola tvrdená a ani ju odvolací súd nezistil. Preto súd žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobkyni v plnom rozsahu s tým, že o výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie skončí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

28. Senát odvolacieho súdu tento rozsudok prijal pomerom hlasov 3:0, teda jednohlasne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).